

L-GHANA TA' ANTONIA DIMECH TA' 90 SENA

Guido Lanfranco

Waqt il-lectures li kont tajt dwar il-folklor Malti, fil-harifa tal-1998, lil wiehed mill-gruppi ta' l-Universita tat-Tielet Eta, kont ghamiltihom appell biex jekku ikunu jafu b'xi anzjani li ghadhom jiftakru ghana ta' l-imghoddi, javzawni biex nista' nirrekordjahom u niktibhom. Is-Sinjura Ethel Scicluna uriet interess partikolari, u fil-25 ta' Ottubru 1998 marret ghand zijitha Antonia Dimech, li twieldet fl-1909 u dejjem kienet toqghod L-Imsierah (issa San Gwann); flimkien ma' bintha Bernardette Cuschieri gentilment irrekordjawli ghad ta' ghanjiet li Antonia ftakret dakinhar. Jien ittraskrivejthom u jidhru hawn numerati minn 1 sa 23. F'Jannar 1999 kitbuli ohrajn, li jidhru numerati 24 sa 37. Ta' dan kollu niringrazzjahom.

Dawn il-*quatrains*, Antonia Dimech mhux biss qalithom, izda wkoll ghanniethom. Billi daww numerati 1 sa 23 kienu rekordjati, il-melodija taghhom ingabret, izda l-kumplament mghandix melodija ghalihom.

Tlabt lis-Sinjura Anna Borg Cardona biex gentilment tiktibli l-melodija ta' l-ewwel wahda, ghax din tidher uzata b'xi varjazzjonijiet fil-maggoranza tal-ghanjiet; ta' dan jien niringrazzjaha. Izda s-Sinjura Borg Cardona tistqarr li fost il-*quatrains* l-ohra hemm mhux biss varjazzjonijiet importanti, izda uhud huma differenti; nisperaw li dawn il-melodiji ghad iservu, ma' ohrajn, ghal studju aktar dettaljat fil-futur.

Din hija il-melodija ta' l-ewwel wahda, kif miktuba mis-Sinjura Anna Borg Cardona minn fuq ir-recording:

$\text{♩} = c192$

l-ew-wel ghan-ja li se ngħa - nni -
Ngħan nichiel. Kom bil - ku - ragġ
u sku - zaw - ni l - ah - wa fu - ti
ghax għall - ew - wel ma naq - batx .

- 1 L-ewwel ghanja li ser nghanni, / Nghannihielek bil-kuraġġ,
U skużawni ahwa huti, /Għax għall-ewwel ma naqbadx.
- 2 Nixtieq naf x'x'ghamilt god-dinja / kbir u zghir kulhadd jahqarni
U sal-bahar kontra tiegħi / Fuqu 'mmur jibda jdardarni.
- 3 Min ikollu qalbu sewda / Is-sabar ma jridx jaf bih,
jekk int tkellmu jaqbad jibki,/Jekk ma tkellmux jiddispjaċih.
- 4 Ommi qalet lil missieri / Li t-tifla waslet għaz-zwieġ
D-dota tagħha diġa' lesta, /Min iridha għad m'għandhiex.
- 5 Jiena biki ma 'rridx nibki / U għaliex ngharraq l-għajnejja
U id-demmi idur għall-qalbi / Jigi zmien u l-gismi noqtol b'idejja.
- 6 U int sabiha, gawdi l-gmielek, / Jiena kerha ngawdi l-uliedi,
Int sabiha, wiehed riedek, / U jien kerha kelli min iridni.
- 7 Kont inhobbok u għadni nhobbok, / Kont irridek u issa m'għadnix
Issa sfajt mara mizzewġa, / Kont tiegħek ma baqaghaliex.
- 8 Meta nisma l-motor ġejja / Nagħmel atti ta' miġnuna
Nibqa' nirsisti bil-faċendi / Biex tibgħatni is-sinjura.
- 9 Int sabiha naf fejn toqghod / Għax għamiltli is-sinjal
Ġo' t-tieqa għamlitli l-imsiebah / Ġewwa l-bieb għamlet fanal.
- 10 Ajma qalbi kemm hi sewda / Qisha ġejja l-mewt għalija
Jekk trid tiġi tfittex tiġi, / Ili hafna nistenniha.
- 11 Wiċċek wiċċ l-għatba tal-qorti / Minn fuqha jirfes kulhadd
Jien izzewwiġt lin-namrat tiegħi / Int tinnamra ma' kulhadd.

- 12 Puh għalik xebba dittura / Ridtu gūvni hadtu xih
Sa ma 'telligħu fuq is-sodda / X'paċenzja trid tiehu bih.
- 13 Għiduli fejn hu hanini / U għiduli fejn hu fejn mar
U kieku għadkom ma 'ttuhuli / Kif triduni 'mmur id-dar.
- 14 Kemm ithobbni il-kunjata / Ġabitli gūvni sabih
Ġabithuli t-ghoxrin sena / Qaltli hudu biex trabbih.
- 15 Il-kunjata 'gġieldet miegħi, / U għajritni vili u tosta
Sabbatilha l-bieb ġo' wiċċa / U għidtilha 'la morna morna'.
- 16 Missieri w ommi keċċewni / U jiena qbadt il-bieb u hriġt
U meta dort il-kantuniera / Tajt il-kelma u 'zzewwiġt.
- 17 Biżżejjed sikket ilsienek, / U għax ahjar se jkun għalik,
Ara biss min isemmni / U għax hazin se jkun għalik.
- 18 Puluzija le ma 'rridu / Puluzija ma niehux
Għax jiehu l-guramenti foloz / U barka f'daru ma jkollux.
- 19 Ir-Regina bagħtet ittra / Li ġo' Malta ma jsirx namur
Mela bghatt nirrispondiha / Il-hanini nkellmu zgur.
- 20 U ajma l-istonku tiegħi, / U kull ma niekol joqghod fuqu
Ilma baħar ma 'rriđx nixrob / U għax għandi l-hanini fuqu.
- 21 U ajma zaqqi kemm tuġġhani / U kilt l-gheneb mhux misjur,
Iddendilt mal-kannizzata / Qisni l-kelb tal-kaċċatur.
- 22 U għalaqthom it-tmenin sena / U nista' 'mmur fix-xemx nixxemmex
Minn wara jaħsbuni tfajla / U quddiem wiċċi imkemmex.

- 23 U Mulej tini l-paċenzja, / U mal-paċenzja tini l-hobż.
Mal-hobż tini ir-raġel, / Forsi jkolli l-min inhobb.
- 24 Kemm hi kiefra il-bonasira / Ghax jaqbad il-bieb u jmur,
Ma jghidlekx ha niġi mieghek / Hi xi haġa li ma tistax tkun.
- 25 Nirrah kull min jobogħdni / Hobż u ilma ma jixbax
Jintefa' go' qiegh ta' sodda / U jrid jitqalleb ma jistax.
- 26 Ajma j'ommi x'raġel ghandek, / Kull ma jaqla' għall-inbid
Filghaxija joqgħod fis-sakra / U filgħodu jisbah marid.
- 27 Is-sinjura Pawla mietet, / Imsarinha x'nagħmel bihom,
Nagħmilhom kordi ta' kitarra / Biex noqgħodu 'ndoqqu bihom.
- 28 Min ihobb irid ihallas, / Jien habbejt riedu jhallsuni
Ma servewx il-flus ta' Malta / Minn barra marru jgibuli.
- 29 Smajra jien smajjar hanini / Is-smurija mhux mankament
Mankament ghajnejn il-wereċ / Wahda x'lokk l-ohra l-punent.
- 30 Hanini mar u hallieni, / Issa x'nagħmel biex ninkih?
Naqla ' wiehed isbah minnu / U minn quddiemu ngħaddi bih.
- 31 Żewwiġni ja omm żewwiġni, / Żewwiġni fizza l-Ingliż,
Għax il-Malti jrid id-dota, / U jiena dota le mgħandiex.
- 32 Kemm għandi min ihobbni, / Għandi kejla u għandu siegħ,
Għandi t-twal u għandi l-qosra / U għandi l-koroh u għandi sbieħ.
- 33 Wiċċek wiċċ l-għatba tal-qorti / Minn fuqha jgħaddi kulhadd
Jien hsiibtek raġel sewwa / U inti 'mxandar ma' kulhadd.

- 34 Hanini twil u rqajjaq / Qisu labra go' l-istoċċ
Kulma jilbes kollox jixraqlu / Sal-katina ta' l-arlogg.
- 35 Dak wiċċek mhux bħal wiċċi / Qisu hobża tar-razzjon,
Talli inti insultajtjni / Issa rrid sodisfazzjon.
- 36 Jekk int sabiħa gawdi ġmielek / Jien kerha ngawdi l-unuri
Int sabiħa wiehed kellek / U jien kerha u kelli miljuni.
- 37 San Ġiljan kollu palazzi / Imdawwar bil-pastażuni
Allavolja ahna foqra, / Nixbghu daqs is-sinjuri.

Shubija fil-Għaqda Maltija Tal-Folklor

Kull min jinteressa ruħu fil-folklor jista' jissieheb f'din l-Għaqda. Il-hlas huwa biss Lira Maltija fis-sena, iżada min jidhol l-ewwel darba ihallas ukoll lira għar-registrazzjoni. Il-bullettin tal-Għaqda, "L-IMNARA" li jiġi pubblikat darba fis-sena, ma jinbiħx fil-hwienet, iżda jintbagħat biss lil membri li jkunu hallsu għas-sena kurrenti, jiġifieri il-membri effettivi. Il-lista tal-membri effettivi, (li jkunu hallsu għas-sena kurrenti) qed tidher f'"L-IMNARA").

Kopji ta' L-IMNARA imorru ukoll, skond il-ligi, fil-libreriji nazzjonali ta' Malta u Għawdex, iżda tmur ukoll fil-Librerija ta' Belt-Is-Sebh u l-librerija tal-Muzej Nazzjonali, kif ukoll fil-Librerija tal-Università

Kull hlas għandu jintbagħat **BISS** lit-tezorer, is-Sur J.F.Porsella Flores, 69, Triq il-Palma, Paola.

Kitba Għall-Imnara

Kull kitba biex tiġi pubblikata f'L-IMNARA tista' tkun bil-Malti jew bi-Ingliż u għandha tkun **DEJEM ORIGINALI**, u qatt ma tkun pubblikata qabel band'ohra, u preferibbilment ta' nteress lokali. Il-indirizz ta' l-Editur huwa 78, Triq San Trofim, Tas-Sliema SLM 02.